

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre 300 Lei.

Fél évre 150 Lei.

Negyed évre 75 Lei.

Havonta 25 Lei.

Hirdetések díjszabás szerint
vételnek fel.

M megjelenik naponta reggel

Lapunk legfőbb közleményei:

Nines magyar emigráció.
Adókiadás ügyvédi képviselő nélkül
Aradmegye Románia állattenyésztési
központja.

Középeurópagazdaságkonszolidációja
Koronázási bélyegbörze Aradon.
Rablók megítáadtak egy vonatol.
Kormányválság Olaszországban.
A Rathonau-pör után.
A haldokló Wien.

Uj adótárgyalások.

Irta: dr. Barabás Béla.

Az aradi fényes koronázási ünnepek után jön a próza: az adótárgyalás. Ki van írva a város háza kapualjában és a pénzügyigazgatóság épületében, sőt az újságokban is, hogy kiknek adója kerül tárgyalás alá. Azonban az adózók nincsenek tisztában, hogy miféle adók megállapításáról van szó? Azért igyekezem megadni a kellő felvilágosítást, már úgy, hogy tudom, meg a józan eszem diktálja.

Nem általános adókiadás történik, hanem csak részleges, vagyis nem minden adóköteles kerül elbírálásra. Ez azt jelenti, hogy akinek neve nincs kiírva, az fizeti az előző években megállapított adókat. És csak két adónem kerül sorrendre.

Az első, az úgynevezett III. osztályu kereseti adó, vagyis az új törvények elnevezése szerint a D. és E. cédula. Ezeket az adókat már megállapították 1920., 1921. és 1922. évekre s ezek az illető adózókkal szemben tovább is érvényesek, vagy újabban kiadandó pénzügyminiszteri rendeletig. — Most tehát csak azok kerülnek sorra, akik az 1921. évben történt adókiadás óta lettek új adóalanyok, vagyis azok, akik azóta kezdtek kereskedni, ipari foglalkozást vagy egyéb hasznosító tevékenységet, pl. ügyvéd, orvos, zenetanár, fordító stb.

A másik adónem az úgynevezett hadiadó. Ez háromféle: jövedelmi, vagyon és hadinyereségadó. Ez az utóbbi megszűnt, tehát azok sem fizetik tovább, akikre ez már ki lett vetve az 1919. évi alapon. De fentmaradt még a jövedelmi és vagyonadó. Akikkel szemben ez már meg van állapítva, azok ezt a két adót továbbra is fizetik. Csak azok kerülnek újabb tárgyalás alá a régiek közül, akik ezt az adójukat annak idejében felmondották, vagy akiknek a kincstár mondott fel és azok, akik új adóalanyok. A pénzügyigazgatóság 1922. június 30-iki felhívásában meg van mondva, hogy mindazok vallomást tenni kötele-

sek, akiknek évi jövedelme 5 ezer leinél több, vagyonuk pedig háboru előtti értékben tízezer leinél nagyobb, de jövedelem és vagyonadóval megadóztatva még nem voltak.

A most folyamatba tett tárgyalások azonban csak alakiak, formálisak: *egyezkedő tárgyalások*. Vagyis szembekerül egymással a kincstári képviselő, aki mentől többet akar bevasalni és az adózó, aki viszont mentől kevesebbet vagy éppen semmit sem akar fizetni. Nincs sok beszéd, sem indoklás, sem kapacitálás, mert az időből sem futja. Az egyik kór, a másik ígér, vagy nem ígér. Ha meg egyeznek az adóösszeg felett s ha ezt a megegyezést később a pénzügyigazgató helybenhagyja, akkor rendben van. De ha ez meg nem történik, akkor az adózó ügye, annak idején a kivető bizottság elé kerül, amely aztán tárgyalni fog.

A további eljárást most nem is mertetem, erre van idő később. Csak felvetem azt a kérdést, mi történik az esetben, ha az adózó meg nem jelenik? Erről a rendelet nem intézkedik, — de az természetes, hogy ez esetben az egyezkedés nem jöhet létre. Ha pedig az adó az érdekelt meghallgatása nélkül állapíthatnák meg, akkor a rendelet 54. §-hoz képest az adóki-

vetést az adózóval közölni kell. Mindkét esetben, az adó további eljárás alá kerül, vagyis jön a felszólalás, utána a felelősség és végül a panasz.

A pénzügyigazgatóság részéről közzétett hivatalos értesítésben feltűnést keltett, hogy sem az egyezkedő tárgyaláson, sem a kivető bizottság előtt *ügyvédi képviselőnek* helye nincs. Ezt nem a pénzügyigazgatóság találta ki, hanem a végrehajtási rendelet intézkedik így s ehhez a pénzügyigazgatóságnak alkalmazkodnia kell. Helyese ez az intézkedés, ez a pénzügyminiszteri rendelet, e feltett most nem vitatkozom, de hogy a törvénnyel ellenkezik, — az tény. Az ügyvédnek jogában áll megbízóját az ország összes hatóságai előtt képviselni, így a pénzügyi hatóságok előtt, tehát az adók kivetésénél is, annál is inkább, mert egy másik törvény, a Titulescu-féle adótörvény az ügyvédi képviselőt nem zárja ki. Miniszteri rendelet azonban nem elég séges ahhoz, hogy a törvény intézkedését mellőzze. Ez azonban sajnos megtörtént, tehát egyelőre, sem a pénzügyigazgatóság jóakarata, sem az érdekeltek tiltakozása ezen nem segíthet.

Az adótörvények s a rendeletek nagy tömegét mindenki nem

A forrongó Itália.

Mit mond a maximalisták vezére?

Milanó. Ha az *Avanti* szerkesztőségébe akarunk jutni, a romhalmazokon, deszkapallókon és létra lépcsőkön át kell felmászunk a legfelső emeletre. Itt székel most a szerkesztőség. Serrati, az *Avanti* igazgatója, az olasz munkásság legradikálisabb szárnyához tartozik, így nem osztja Turatinak és Trevesnek a jobboldali szárny vezetőinek álláspontját, akik a fascizmus elleni védekezést éppen a polgári pártokkal való aktív együttműködésben, illetve a szocialistáknak a kormányzásban való részvételében látják. *Collaboracionisták*-nak nevezik őket. Serrati ellenzi az együttműködést; a Facta-kormányt leplezett fascista-kormányként tekint, amely csak az alkalmas időpontra vár, hogy nyilvánosan is ilyenek vallja magát. Serrati a jelenlegi válság lényegét a következőképpen vizsgálja:

— A helyzet ma rendkívül bo-

nyokult. A fascizmus azt hirdeti, hogy hadjárata a bolsevizmus ellen irányul. Ez azonban két okból nem felel meg a valóságnak. Először is a fascizmus az ország ama részeiben kezdődött, ahol bolsevizmusról egyáltalán szó sem lehet, másodsor a fascizmus olyan időpontban lobbant fel, midőn a bolsevizmus Olaszországban már kialakulóban volt. A fascizmus a Pó völgyében kezdődött és az Adriától Turinig és Ferraráig terjedt. Az Alsó-Pó völgye, az Adriai-tenger partja volt a mozgalom kiindulópontja. Ez azelőtt teljesen műveletlen terület volt s csak a szervezett munkások kooperatív munkája által emelkedett termelés. Statisztikailag kimutatták, hogy azóta ennek a vidéknek nincsenek kivándorlói, mert a lakosság most már jó megélhetést talál a saját hazájában is. Harminc év óta a Pó vidéke az életfentartás standardján állott és erkölcsi helyzete is oly kedvező volt, hogy Milanó és több környékbeli város főváros-székeiben pórhány következtében

egy teljes évig szünetelt a munka. A helyzet tehát így teljesen kielégítő volt és teljes nyugalom uralkodott. Csak amikor a nagybirtokosok a föld teljes hozadékát maga akarta bezsebelni, támadtak a nagybirtokosok és parasztok között ellentétek, amelyek aztán a háboru alatt még jobban kiéleződtek. A háboru következtében a nagybirtokosok még jobban meggazdagodott, a parasztság egyre jobban elszegényedett, úgy, hogy a nyílt konfliktus elkerülhetetlen volt. Ennélfogva a parasztság nagyrésze a szocialistáknál keresett védelmet és a szocialistapártba lépett be. Ettől a küzdelemtől dotálódik a fascizmus keletkezése is. A földbirtokosoknak a munkássággal szemben való harca a tulajdonképpeni kiindulópont. — Való, hogy a fascisták egy része hazafiakból és idealistákból áll. Ezek főként a fiatal emberek, akik szemünkre vetik, hogy elleneztek a háborut és Németországhoz hazatunk, és — mivel fiatalságuk miatt nem vehettek részt a háboru-

ban, kötelességüknek tartják, hogy a gyűlölet és a harc politikáját most folytassák ellenünk. A nagybirtokosok köré sereglők másik része viszont tisztokból és olyan kétes elemekből áll, akik foglalkozás nélkül maradtak; és akik most a fascista-mozgalomban újra kedvező foglalkozásukhoz jutottak.

— Körülbelül hány tagja lehet ma a fascista mozgalomnak?

— Kevesebb, mint mondják. Különben nehéz ezt megállapítani, mert a fascisták hol itt, hol ott csoportosan lépnek fel. Ami a megközelítően helyes erőviszonyt illeti, a parlamentben például 140 szocialistával 40 fascista áll szemben. Nekünk 100 ezer lajstromozott tagunk van, a szakszervezetek tagjai pedig egymillióra rúgnak. A szervezett fascisták az én becslésem szerint nem lehetnek többen, mint 200 ezren. Ezt azonban nehéz pontosan meghatározni, különösen most, amikor majdnem mindenki fascista, mindenki „csatlakozik”. Am a fascista mozgalom ereje nem annyira hivá-

ismerheti, de nem is érne rá azt tanulmányozni, sem a kereskedőnek, sem az iparosnak, sem a többi adózó halandónak nincs ideje ezzel foglalkozni s így kénytelen szakértőhöz fordulni. Ettől azonban nincs senki elzárva, mert minden adózónak módjában van ezt a szakértőt tanácsot igénybe venni, mielőtt a tárgyalásra elmenne. S ha sem az egyeztető tárgyaláson sem a kivető bizottság előtt igazát megvédeni nem volt képes ügyvéd megjelenése nélkül, — hátra van még a felelő bizottság, amely szintén itt fog működni Aradon, a törvényszéki elnök elnöklété, s a melynek egyik tagja az adófizetők közül soroltatik ki. Ezen a felelő bizottsági tárgyaláson már ott lehet az ügyvéd, sőt a tárgyalás alapját

képező felelő bizottságot is elkészít. A súlypontot tehát s a döntő szót erre a felelő bizottságra helyezik. Ez ellen is panasszal lehet élni. Különben is nem olyan félelmetes ez az adó kivétel, mint a hogy sokan elképzelik. Én alkalmat vettem magamnak s ez iránt tanácskoztam magával a pénzügyigazgató urral s az előadókkal is. Az ő belátásuk s méltányos érületük ellen senki sem panaszkodhatik. Ők az állam jogos követelésének igénye mellett, nem tévesztik szem elől az adózók érdekeit sem, mert az is állam érdek, hogy mentől több adófizetőképes polgára legyen az államnak, a városnak, — vagyis a régi jó magyar közmondás szerint: a kecske is jóllakjék, káposzta is maradjon.

Aradmegye Románia állattenyésztési központja.

(Minta állatgazdaság létesülése a megyében. — Svájci állatexport Aradon. — Nyilatkozik a vármegyei főállatorvos.)

A vármegyei közigazgatási bizottság a hónap tizenkettedikén tartott rendes havi ülésén egy jelentésként látszó javaslatot fogadtak el, amely kimondta, hogy minden marhalevelre két évnél idősebb lo vagy szarvasmarhánál két éves, két évnél fiatalabbnál egy éves, juhánál, kecskénél és sertésnél pedig 50 banis, a vármegye által bocsájtott bélyeg ragasztandó. Ennek az elfogadott javaslatnak nagyfontosságú háttéré van, amennyiben az ily módon öszszeszedett pénzüsszegekből a vármegye tenyészgazdaságot szándékozik létesíteni. Ebben az ügyben felkerestük Sós Jenő vármegyei főállatorvost, aki a nagyjelentőségű

tervről a következőket mondotta az *Aradi Közlöny* munkatársának:

— A földreform következménye különösen látható az utóbbi időben az állatvásárokon, amelyekben nem igen találunk jobb tenyészállatot, hanem leromlott és satnya állatokat hajtanak fel. Az aradmegyei Zelenski-, Károlyi-, Purgly-, Solymossy- és Kintzig-uradalmakban mintaszerű tenyészállat-gazdálkodást folytattak. A ki-sajátítás előtt azonban az uradalmak vezetői és tulajdonosai kénytelenek voltak állataikon tudni, mivel a ki-sajátítás következtében megmaradt csekély területükön nem folytathatták a mintagazdálkodást. Arra természetesen számi

számától függ, mint inkább attól, hogy Itáliában az állam egyáltalában megszűnt. Csak egy példát említek. A fascisták a vasuton ingyen utaznak. Az állam állítólag a fascisták ellen fordul, de azok fegyvereiket mégis a rendes sorkatonaságtól kapják. A hadsereg parancsot kapott, hogy zavargások alkalmával nem szabad a fascistákra lönie. Ezt minden egyes esetben hitelesen megállapítják. Azok a katonák, akiket őrizetünkre kirendeltek, csak parádéra szolgálnak. Mihelyt köztünk és a fascisták között összeütközésre kerül a sor, a katonák vagy ellenünk fordulnak, vagy pedig elvonulnak. Egem például az Avanti szétrombolása után bíróság elé idéztek, mint károsultat. A bíróság természetesen fascista volt. Én nyílt levelet intéztem hozzá, hogy nem bizom reá ügyemet. Ettől fogva már egyáltalában nem is idéztek bíróság elé. Rendkívül érdekes az is, hogy mindazok, akik az Avanti lerombolásában tevékeny részt vettek, kitüntetések s érdemrendeket kaptak, sőt előléptek; ezt az újságokban nyilvánosan is közhírré tették. Az állam semmit sem tesz a

fascizmus ellen. A fascizmus és a hadsereg mindjobban egybeolvad. Szemelláthatóan fascista irányú katonai diktatura felé haladunk. Kezdetben a fascisták köztársaságias és antimonarchisták voltak, ma már az államformát nem hang sulyozzák különösképpen, sőt azt mondják, hogy ha a monarchia támogatja őket, akkor ők is hajlandók támogatni a monarchiát. Fő-céljuk a munkásság leigázása. Ezt a célt részben fegyverrel, bombával érik el; részben pedig úgy, hogy a munkásságot a fascista szindikátusba igyckeznek átcsalogatni.

— És mit tesznek önök eme ki-sérletek ellen?

— Minden rendelkezésünkre álló eszközzel ellenszegülünk. A belső reakció ellen folytatott harcunk ugyanaz, mint amelyet a háboru idején a belső és külső reakció ellen vívtunk. A pártnak maximalista szárnya ezért a fascizmust tűrő, sőt támogató Facta-kor-mánnyal minden együttműködést kilátástalannak és kizártnak tart. Nem tehetünk egyebet, mint hogy tovább harcolunk.

tanul sem lehet, hogy a parasztiok kezébe került kisebb földterületeken folytassák a tenyészállat-gazdálkodást. Aradmegyétől elszakadt Mezőhegyes, így, onnan sem számíthatunk többé arra, hogy tenyészállatokat kapjunk. Aradmegye virágzó tenyészállat-gazdasága most megszűnt. Ez a tény adta azt a gondolatot, hogy Aradmegyében tenyészállat-gazdálkodást kell folytatni. Mivel az államnak nincs országos állattenyésztési alapja, így kénytelenek vagyunk az ehhez szükséges pénzüsszeget saját magunk előteremteni. A nemesebb fajtájú állatfajok Aradmegyében már apadóban vannak. A tenyészállatok csaknem kifogytak. Erre vonatkozólag tárgyalásokat folytattam dr. Beles Jenő alispánnal, akinek javaslatot tettem a köz igazgatási bizottság által már elfogadott mozgalom megindítására. A földmivelésügyi miniszter is tudomást szerzett erről a nagyjelentőségű tervről és kijelentette, hogy lépünk érintkezésbe Turturica temesvári kerületi állategészségügyi igazgatóval és együttesen készítsünk a fajtenyésztés tárgyában szabályrendeletet. A szabályrendelet elkészült és már jóváhagyás végett a földmivelésügyi miniszter kezében van. Célunk: virágzó állattenyésztési létesítése Romániában aradmegyei központtal. A jobb állatokkal bíró községekben, így Németpereg, Pécskán, Borosjenőn össze kell szedni a jól tejlő teheneket, tenyészbikaborjúkat, üszöborjúkat, méncsikókat, kosokat, sertéskanokat és általában a tenyésztésre alkalmas állatokat és azokat a földmivelésügyi minisztérium által rendelkezésünkre bocsájtott területen neveljük és onnan látjuk el Romániát fajállatokkal. Még nem bizonyos az, hogy hol kapunk e célra alkalmas területet. Tervbe van véve a Zelenski-féle ötvenes uradalom ezer holdja és a József főherceg kisjenői uradalmából még szét nem osztott nagyobb terület. A rendelkezésünkre bocsájtott legelőkön fiatal tenyészállatokat fogunk elhelyezni kellő felügyelet és szakértői kezelés mellett. A tenyészállatokat neveljük és mikor alkalmasoknak találjuk, szükség szerint egyes községeknek megjelölés árán eladjuk. Nagy sulyt helyezünk a magyar bika tenyészítésére, amelyből igen nagy számmal rendelkeznek a Borosjenői járás. Azonkívül vérfrissítés céljából Svájcban Bern szimultán fajtájú bikákat fogunk vásárolni. A rendelkezésünkre álló területen törzstenyésztést állítunk. Számításunk szerint évente a marhalevelre ragasztott bélyegekből nyolc száz kilen százezer lejt jövedelmünk lesz, amelyből szukcesszive meg fogjuk alakítani Aradmegyében Románia Mezőhegyesét. Az aradmegyei mintatenyészállat gazdálkodásának létesítése nagy sulyt helyez

zünk egyes községek állatgazdálkodására. Különösen Németpereg község igen alkalmas a tenyészállat-gazdálkodás fejlesztésére, mert a németperegi gazdák eddig is a legkiválóbb apaállatokat hozták a piacra. Azonkívül a borosjenői járásban is igen előrehaladott a magyar fajbika tenyészítése. Ezeknek a községeknek Svájcban vásárolt fajbikákat bocsájtunk majd rendelkezésükre.

A magyar memorandum

(Eljuttatták a királyhoz.)

CLUJ. (Kolozsvár.) A magyar nemzeti párt a koronázás alkalmából memorandumot intézett a királyhoz, amelyet Sándor József képviselő szombaton délután nyújtott át Misu udvari miniszter távollétében Tosu őrnagy udvari marsallnak, aki éppen akkor érkezett meg Párisból a királyné aranykoronájával. Tosu őrnagy átvette a memorandumot és azt mondta, hogy miután a király és királyné jelenleg Sinaiban vannak, délután tudja az ügyet elintézni. A memorandum átadása meg is történt. Ezzel együtt Sándor József képviselő átadta a marsallnak a tanárnoknak és tanítónoknak a királynéhoz intézett kérését, amelyben jóakaratu támogatását kéri. (Rador.)

Amerikai milliók a magyar színpadi szerzőknek.

A napokban érkezett meg az első nevezetes eredménye annak a gazdaságilag is fontos döntésnek, hogy az Északamerikai Egyesült Államok kormánya feloldotta a magyar vagyonokra elrendelt biztosítási lefoglalást és megengedte amerikai fizetések teljesítését az adósságok fejében. Amerika két legnagyobb színházi ügynöksége értesítette az érdekelt magyar írókat, hogy a háboru alatt visszatartott tantiémjeik rendelkezésükre állanak, — részben utban is vannak már Budapest felé. Herceg Ferenc az első magyar író, aki már ezen a héten megkapta az amerikai milliókat. Végösszegeben 12—15 millió magyar koronára becsülik a neki járó amerikai tantiém-summát — a „Gyurkovics-leányok“, a „Kék róka“ és más világ-sikerrel jelentett darabjai után. — Gárdonyinak „A bor“ után jár ki majd néhány millió. Kálmán Imre, Buttkay Ákos, Kacsóh Pongrác és Lehár Ferenc, valamint Huszka és Zerkowitz rengeteg pénzt kapnak, bár kerülő uton már eddig is jó részét föl tudták venni a nekik járó tantiémoknak. Különösen Kálmán és Lehár vezetnek ezen a téren, közel áll hozzájuk a Jacobi-családnak jutó összeg is. A magyar írók közül Molnár Ferencre százmilliók várnak Amerikában 300—600 előadást megért darabjai után. Amerika számára tehát, úgy látszik, a szellemi termékek voltak a legkiadósabb magyar exportcikkek.

Vidéki L. előfizetőinket kérjük, hogy előfizetéseiket haldoklótanul ujtsák meg. Előfizetés 1 óra 25 lél, 1/4 évre 75 lél.

Modern Niobe.

(Rathenau anyjának leveléről).

Az a levél, amelyet Rathenau anyja fia gyilkosának anyjához intézett, igazi emberi dokumentum. Nem volt igazuk a régiékné, amikor a legmélyebb fájdalmat Niobe megkövesült alakjában mutatták be, mert az igazi és mély fájdalom emberiessé tesz. Az a matrona, akinek a vak örület elrabolta a fiát, úgy érzi, hogy van egy másik matróna is, aki boldogtalanabb és nyugtalanabb nálánál. Megkapó szépségű gesztus, amikor ő maga háttérbe lép és a másikat tolja az előtérbe, a fájdalom és kétségbeesés előterébe: „Kimondhatatlan fájdalomban kezemet nyujtom Önnek, az asszonyok legszegényebkének!” Bizonyára voltak nappaljai és éjjeljei, amikor könnytelen fájdalommal fellázadt volna az ellen, aki azt merne volna neki mondani, hogy nem az ő törviskoronája, az ő ősz haját borító, a legélesebb tűskéji. De elérkezett a belátás: Van még valaki, aki még boldogtalanabb mint én és ez az asszony, akinek méhében fogant az, aki gyermekemet megölte. Micsoda érzelmek lehetnek azok, amelyek közepette Rathenau anyja a berzenkedő tollat papírra tette, hogy Terhou anyjának a vigasz és megbocsátás szavait közváltse. Ebben a levélben valóban nincs semmi érzélgőség, sem mi gyöngesség; csak az az érzés, hogy fia emlékének még a legnehezebb áldozattal adása: a megbocsátással. Miután Sergius orosz nagyherceget Koljajew bombája darabokra tépte, a forradalmárnak börtönében nem volt egyéb kívánsága, mint hogy a meggyilkolt özvegye látogassa meg őt cellájában. És Erzsébet Feodorovna, az egykori német hercegnő eleget tett a kívánságnak és letérdelt a nedves kövezetre, miközben zokogta: „Is ten parancsa, az igazságtalanságot megbocsátani és elfelejteni, én megbocsátok Önnek”. Rathenau anyja a megbocsátás kötelességét nem az isteni parancsból vezeti le, hanem fia szelleméből, akit a föld legnemesebb emberének mond. — Rathenau Walter tiszta, kérlelhetetlen szemmel tekintett bele a mai német ifjuság lelkébe. Mindezek a pályájukból kisodortak, megzavarodottak és megbomlottak éretté váló fejlődésük éveiben csak a gyűlölet evangéliumát hallották minden hangnemben. A szeretet elkerülte őket. Ezen nemzedéknek van szüksége a szó legmélyebb értelmében Goethe mondására: „Vissza az anyákhoz!”

A bucaresti koronázás.

(A polgármesterek felvonulása. — Ünnepek a külföldön.)

BUCURESTI. A koronázási ünnepek második napja a fővárosban program szerint folyt le. Mindössze az esőzés rontotta kissé az ünnepség hangulatát, de a folyton tartó esőzés dacára is nagy tömegek lepték el a főváros utcáit. Tíz órakor érkezett meg az udvari vonat. A váróteremben küldöttségek, külföldi előkelőségek és diplomaták várták az uralkodó párt. Az Alba-Juliáról a felségek vonata után indított szerelvények hamarabb beérkeztek és így teljes számban fogadhatták a megkoronázott felségeket. A váróteremben tartott cercle után Ferdinánd király elvont a csapatok sorfalai előtt, majd elindult a menet a diadalkapu felé. Itt Bucaresti város főpolgármestere várta a királyi párt és kenyeret és sót nyujtott át. A diadalkaputól elindult a hosszú menet, amelyben az előkelőségeken kívül az országból összesereglett 10,000 polgármester vett részt. Hurrázással vonultak a székesegyház felé, ahol Te Deum volt a meghívottak részvételével. Ennek végzetével újabb csapatszemle volt és a kamara épülete elé vonult a tömeg. A nagyteremben reggelire volt terítve, amelyen az uralkodó a meghívottakkal vett részt. A kamarában elköltött reggel után a Vitéz Mihály szobrához indult a menet, ahol lobogók ezreivel az ország tizezer polgármestere tartott hódoló felvonulást Ferdinánd király előtt. Ugyanitt vonult el az előkelőségek előtt a Felségek tiszteletére tartott történel-

mi és ethnografiai menet. Az előbbi felölelte a román történelem minden fontosabb mozzanatát Decebal idejétől a mai napig, míg az ethnografiai menet a román népviseleteket ölelte fel. A felvonulás után a Felségek visszatértek a királyi palotába. (Rador.)

BUUREST. A tegnap esti udvari ebéden résztvettek a király, a királyné, Erzsébet hercegnő, a görög király felesége, a diplomáciai testületek és a missziók és a kormány tagjai. A politikusok részéről Jorga, Marghiloman és Averescu voltak jelen. Toastok nem hangzottak el. (Rador.)

RÓMA. Az itteni román templomban Te Deum volt, amelyen megjelent Gaspari bíboros is és megjelentek az összes vatikáni követek, valamint a külügyminisztériumban akkreditált valamennyi követségi tisztviselő és egyéb diplomáciai hatóságok. (Rador.)

VARSÓ. A lapok élénken foglalkoznak a román királyi pár koronázásának jelentőségével. A barátságos kontaktust hangsúlyozzák, amely Románia és Lengyelország között fennáll. (Rador.)

PÁRIS. A koronázás alkalmával a párisi városi tanács elnöke a bucaresti polgármesterhez a következő táviratot intézte:

— Amikor Románia nemes szuverenitét ünnepli, Páris város Bucarest városnak és lakosságának a legmelegebb szerencsekívánatait tolmácsolja és üdvözlét küldi. (Rador.)

Egy aradi ügyvéd honoráriuma.

A vármegyei alispán nyilatkozata

Dr. Beles Jenő alispán a következő levelet intézte hozzánk: Igen tisztelt Szerkesztő Ur! „Egy aradi ügyvéd járandósága” (Csendőrök szerepe Pankotán) cím alatt az Aradi Közlöny folyó évi 192. számában a pankotai csendőrösről, illetve egy csendőrtisztről, ki névleg nincs megnevezve, egy oly közlemény jelent meg, mely sejtetni enged, hogy a pankotai csendőrök, illetve a név szerint meg nem nevezett csendőrtiszt, hivatalos hatalmával visszaélve, oly irányban befolyásolták volna Burza János pankotai lakost hogy nevezett, Fag Baltean aradi ügyvédnél fennálló honorarium tartozását, azonnal egyenlítsse ki. Az aradi csendőrszázad parancsnokságának kérelmére, a fenti közleményben említett vádak tisztázása céljából, azonnal vizsgálatot rendeltem el, melynek során az összes kihallgatott tanak vallomása alapján a következő tényállást állapítottam meg:

Folyó évi szeptember hó első felében, a világsíjárás csendőrpáncsnokot felhívta telefonon egy magánszemély, kinek nevét a járásparancsnok nem értette meg s aki megkérte a járásparancsnokot, hogy azon esetben, ha kimegy Pankotára, úgy kööl-

je Burza János pankotai lakossal, hogy Fag Baltean aradi ügyvéd magához kéreti. A járásparancsnok a telefon megkeresést teljes jóhiszeműséggel teljesítette s anélkül, hogy hivatalosan eljárt volna Burza János pankotai lakosnál, egyszerűen értesítette őt, hogy Fag Baltean aradi ügyvéd hivatja irodájába. A kihallgatott tanvallomások s maga Burza János vallomása alapján is megállapítást nyert továbbá, hogy Burza a csendőrszázad parancsnokságnál tisztelt nem beszélt, csak is a század titkárával egy altisztel, a ki Burza kérdésére közölte Burzával, hogy a csendőrszázad parancsnoksága őt Aradra nem hivatja s hogy a parancsnokságnál egyáltalán nincsen tudomásuk, hogy a századtól bárki is, bármit üzent volna Burzának.

A fenti tényállásból nyilvánvaló, hogy sem a pankotai csendőrök, sem egy más megyei csendőrök, még kevésbé egy csendőrtiszt, vagy bárki is a csendőség részéről, hivatalos hatalmával visszaélt volna, illetve Burza János pankotai lakosra bármilyen uton módon pressziót gyakorolt volna. Tekintettel arra, hogy az Aradi Közlöny folyó évi 192. számában megjelent cikk alkalmas arra, hogy az aradmegyei csendőrségre, a megyei közigazgatás egyik szervére árnyat vessen —

Kérem sziveskedjék ezen rektifikáló sorokat közölni. Arad, 1922. október hó 14-én. Dr. Beles Jenő Aradvármegye alispánja.

A szovjetvezér jósol.

(Barrikádharok Berlinben?)

Moszkva. A moszkvai szállító munkások kongresszusán Rache úgy nyilatkozott, hogy Szovjetország mihamarabb forradalmi kitöréseket és barrikádharokot vár Berlinben és más német városokban. A német munkások már ez év tavaszán is éheztek és a helyzet azóta csak rosszabbodott; a bekövetkező tél még a háborus teleknél is rosszabb lesz. Ennek következtében az évben a forradalmi mozgalom rendkívül megerősödött. A mi most Németországban végbermegy, az a német proletáriátus előkészülete új forradalmi titkózatra. A keleti események a forradalom szempontjából szintén nem csekély jelentőségűek. Törökország győzelme nemcsak az orosz segítségnek köszönhető, hanem az antant táborában folyó harcnak is. A kapitalisztikus országok belső viszályai garantálják az orosz szovjet győzelmét.

Ugy látszik Csicserinnek hosszas berlini tartózkodása a Németországban készülő forradalmi kommunista akciókkal áll összefüggésben.

A haldokló Wien.

(Megcsappant az osztrák főváros idegentorgalma.)

A Kaiserstadt, amelynek iskoláiból kiűzték Krisztust, a drága, finom és multtal terhes Bécs, ahol több mint ezer korona egy villamosjegy és ahol a Casino Monte Carlo ball-gassal parkettjén reggelente száz koronásokat szipörnek ki a hervadtarcu takarítók: most már véglegesen haldoklik. Ez az agoniának az a bizonyos másik része, amikor a külföldi valutás doktorok fölényesen legyintenek: a beteg menthetetlen. Azt írja a Pester Lloyd tegnapi száma, hogy Bécsben megcsappant az idegentorgalom. A Ringhotelokban és a Kärntner-Strassel dependencieokban firen tátonganak a szobák, néhány missziós tiszt, pár külföldi kereskedő és néhány belöldi kokott lakik már csak a Bristolban vagy a Kranzban. Idegen a legritkább esetben veszi igénybe a hotelt, mert hatvanszázalékos az idegenadó. A világszíjárás aradi bécsi órák már régen túlhaladták, sőt elérték annak kétszeresét is. A Bristol portá sa, akiről beavatottak tudni vélik, hogy többszörös milliómos nem osztrákban, hanem jóval nemesebbi valutában kijelentette, hogy a negyedrésze sem keresi fel a hotelt a tavalyi számnak. Mindenki ismeri a „Wien, Wien nur du allein” című híres bécsi nótát. Ugy látszik lassan-lassan igaza lesz ennek a dalnak. Bécs csakugyan egyedül ma-

rad A hangversenytermek és a színházak tátonganak az ürességtől. A Kaiserstadt tragikus csödjé fölött már a vidám operettek végrehajtói dobja se hangzik...

Mi a fényűzés Magyarországon?

BUDAPEST. A Magyar Távirati Iroda jelenté, hogy a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amellyel a fényűzési tárgyak értékhatárát felemeli és így az azokon az értékeken alóli áron vásárolt tárgyak még nem kezelhetők fényűzési tárgyak gyanánt. A rendelet szerint, amely október huszonkettedikén lép hatályba, fényűzési és forgalmi adó alá esnek a férfikalapok és sapkák, ha vételáruk meghaladja a 4 ezer koronát, a női kalapok 3 ezer koronán felül. A rendelet többek között még a következő értékhatárokat állapítja meg: ágy matrac nélkül 18 ezer, pamlag 45 ezer, ruhaszekrény 28.000, könyvszekrény 60.000, éjjeli szekrény 9000, toalettasztal vagy mosdó tükör nélkül 23.000, kredenc 64.000, pohárszék, tálaló trumeau vagy edényszekrény 40.000, ebédlasztal 24.000, íróasztal 50.000, szék 4000, kárpitozott szék 15.000, karosszék 10.000, kárpitozott karosszék 22.000, fauteuil 25.000, egyéb lakás és háztartásbeli tárgy 12 ezer, esernyő 3000, belföldön készített piperezappanok ezer korona vagy ezen felüli vételáránál fényűzési tárgyaknak tekintendők és utánuk fényűzési adót kell fizetni a forgalmi adón kívül a vételnél. A belföldön termelt élővirágok értékükre való tekintet nélkül fényűzési tárgyak, a gyászkoszorúk pedig akkor, ha ezer koronánál drágábbak.

Kormányválság Olaszországban

(Facta kabinetje lemond.)

RÓMA. A Kormányválság ma már akutnak tekinthető. Giolitti pártjának két képviselője ma felkérte Facta miniszterelnököt és felszólították, hogy rögtön mondjon le. A miniszterelnököt figyelmeztették, hogy emlékezzen vissza arra, hogy csak Giolitti megbízásából vette át a Kormányt arra az időre, amíg nem következnek be olyan körülmények, hogy Giolitti ismét átveheti a Kormányzás vezetését. Ma már a képviselők szerint ilyen körülmények vannak. Giolitti ma megérkezik Rómába, hogy rögtön döntsön a Facta Kormány lemondásának dolgában.

RÓMA. A Király ma este tér vissza belgiumi látogatásáról a Turin mellett fekvő Racconigivillába. Facta miniszterelnök nyomban megérkezése után tájékoztatni fogja telefonon a legutóbbi 48 órában kialakult válságos politikai helyzetről. Hír szerint a miniszterelnök holnap a királyhoz megy és a rákövetkező napon betérjeszti a kormány lemondását.

RÓMA. A Kormány a jobboldal nyomása következtében került válságba. A jobboldali pártok olyan kormányt kívánnak, amely képes legyen tető alá hozni a választójogi reformot, és ha ez megtörténik, a kamara feloszlását és új választások elrendelését kéri a királytól.

Koronázási bélyegbörze Aradon

(Két délelőtt elfogytak Aradon a koronázási bélyegek — 500 leies ársziótért el egy sorozat. — Koronázási szivarok Aradon)

A bélyeggyűjtőknek megint szenzációjuk van. Kibocsájtottak Búcestiben a koronázás alkalmából egy sorozat ugynevezett koronázási bélyeget, amelyből minden vidéki postafőnökségnek és igazgatóságnak küldtek egy bizonyos mennyiségű sorozatot. Az ilyen alkalmi bélyegeknél szokásos üzérkedés és ársziózás Aradon is megkezdődött abban a pillanatban, amikor a koronázási bélyegeket itt eladásra bocsájtották. Az „5 banis szürke” és a „3 leies kék” tegnap a posta előtt olyan jelszavak voltak, mint a pesti börzén a Rimamurányi és Salgótarjáni vagy a Ganz Danubius.

Milyenek a koronázási bélyegek?

A bélyegekből kibocsájtott 8.000.700 darabból Aradra körülbelül hatezer darab jutott. Hétfőn reggel kezdték meg az itteni főpostán ezeknek a bélyegeknél az eladását, miután előzőleg aradi bélyegzőt ütöttek rá. Kedden délelőtt a hivatalos posta egyetlen példány hial sem rendelkezett. A bélyegek kivétel nélkül nagyon izlések. Az 5 banison az albajuliai (gyulafehérvári) koronázási templom látható. A bélyeg színe szürke. A 25 banis sötétbarna és Ferdinánd király rohamsisakos fejét ábrázolja. Az 50 banison zöldszinben a királyi címer látható. Olajzöld színe van a királyné-fejes egy leies bélyegnek. Vörös színű a 2 leies Vitéz Mihály és Ferdinánd király fejével és az ismert rohamsisakos kép újra látható a 3 leies kék színű bélyegen. A sorozathoz még az 5 leies és 6 leies kiadások is tartoznak, de ilyeneket az aradi posta nem kapott.

Mennyit adnak a bélyegekért?

A bélyegeknél már a kibocsájtás pillanatában volt egy bizonyos névértékük. Az 5 banisért 2 leit, a 25 banisért 50 leit, az 50 banisért 5 leit, az egy leiesért 10—13 leit, a 2 leiesért 100 leit és a 3 leiesért 60—80 leit adtak hivatalos és nem hivatalos bélyeggyűjtők és a mindenütt jelenlévő alkalmi börtetelen tumok. A postahivatalnokok is kaptak hivatalosan ezekből a sorozatokból, de csak 31 lei értékben.

Megindul a börze

Már a délelőtti órákban szokatlan sürgés-forgás indult a postaépület előtt. Egy sorozatnak délelőtti tíz óra tájban 150 lei értéke volt az aradi bélyegbörzén, amely többnyire a postát környező szomszédos kapualjak táján ütötte fel ideiglenes helyiségét. 11 órakor 320 leijel jegyeztek egy sorozatot és mire megkondukt a déli harangszó, 450, sőt 500 leiről beszéltek illetékes börtetelének. Fél-tizenkettőkor tudniillik beszüntették a postán a bélyegek eladását és ettől a pillanattól kezdve az összes banisak, leiesek, szürkék és kékek, fehérek és vörö-

sek, zöldek és olajzöldek emelkedő tendenciát mutattak. Az aradi börze a késő esti órákig hullámozott a bélyeghossz körül, amelyről a beavatottak azt is mondják, hogy nemsokára besszé alakul át. Mindenesetre az eddigi értékelés csak romániai valutával mérhető, higgadtabb bélyegspekulánsok véleménye szerint végleges döntést csak a nemzetközi jegyzés fog hozni. — Kétséges, hogy a bélyegek ilyen nívón maradnak-e tekintettel arra, hogy az Aradon eladottakon kívül van még vagy 7.994.700 darab.

Koronázási szivarok.

A trafikokban ma délelőtt megjelentek a koronázási szivarok is, de fix ár formájában. Körülöttük nem alakult ki börze, lévén egy darab, terjedelemre és hosszúságra nézve nem is különösen szenzációs pontosan 9 lei. Talán bizonyos szenvedélyes dohányosok azóta már érintkezésbe léptek szenvedélyes bélyeggyűjtőkkel. Lehet, hogy egy kilenc leies koronázási szivarért egy darab egy leies koronázási bélyeget adnak... Kérdés: ki keres itt többet?

EZ ARAD!

Az Elnök ur borotvát.

Mint népi kisebbség ébredtem fel a koronázási ünnep hajnalán, féltizkor délelőtt, a hotelben. Megdöbbenve néztem a szekrény tükörképében tegnapról rajtam éktelenkedő szakállamat. Ünnepe van. Nincs borbély. Tűrhetetlen, hogy külsőm ne legyen lojális ma délelőtt. Vannak ugyan sérelmeim is, de az a legkevesebb, hogy a koronázási délelőttön ne legyek szőrös. Am munkaszünet van. Ünnepe van. Kezdtém kétségbeesni. Kétszeri csengőnyomás. Lóndiner.

— Egy borbélyt, sugtam lojálisításom reggeli hangárnyalatával.

— Azonnal kérem. Most a tizenegyben borotvált.

Ohó, hát nincs munkaszünet! Valaki borotvált Aradon! Vasárnap és koronázás dacára szappanoz! Meg fog nyuzni, ugyis, mint népi kisebbség és ugyis, mint tornatanár! Gyerünk, erre fölviduítam. Az ajtón kopognak.

— Ön hivatott?

— Én.

— Borotválkozni tetszik?

— Valóban. Csupán borotválkozni. Csak csupán és kizárólag.

— Kérem szépen. De harminc lei!

Egy pillanat csend. Egy futó pillanat. Ezalatt elhatározom, hogy egyszer esik esztendőben vizkeszt. Most vagy, soha. Koronázás van!

— Nem kérdeztem, — mondom fölényel.

— És már nyuz is, ugyis, mint a Vadászkiért lakóját, ugyis, mint né-

pi kisebbséget. Közben hajszeszt ajánl, saját találmányt. A találmány fölött napirendre térek. Kifizetem a harminc leit. Egy husz leit és két öt leiest.

— Köszönöm alássan, — mondja a borbély. — Az aradi borbélyipartársulat elnöke vagyok!

Eltette a harminc leit. Egy borotválásért. Vasárnap. Koronázáskor. Aradon. Hotelben. 1922-ben. És munkaszünetkor. Az elnök. Aki nek is utólag bemutatkozik:

Fekete Tivadar.

Hogy áll a leu?

Október 17-én fizettek 100 leiert: Párisban 8.25 frankot Zürichben 3.42 frankot. Budapesten 1575 koronát Brüsszelben 8.60 frankot. Newyorkban 65 centet Berlinben 1775 márkát Bécsben 45000 koronát

Sport.

Football-mérkőzések.

AAC—ATE 2:1 (2:1). Mindké csapat tartalékoktan szerepelt. Turner szerzi meg az ATE számára a vezetést, de Kenderessy két góljával még a félidőben beállította a végeredményt. A második félidőben az AAC durva játékba kezd, amelynek eredménye Kolumbán és Bartolf kiállítása volt. Az ATE, amely a durvaságot nem viszonzta még így sem tudott az erősen járszó AAC ellen eredményt elérni. Pár perccel a befejezés előtt Pálinkás bíró az AAC-ból Kenderessyt és Czékgát is kiállította, de egyuttal a mérkőzést is lefújta. A szöveg ségnek szigorúan meg kell büntetni a magukról megfélemedezett játékosokat, nehogy gyenge footballsportunk még alább sülyedjen.

Hakoah comb—AAC II. 3:1 (1:0).

AMTE—Unirea 1:1. A játék legnagyobb részében a kitünő Unirea csatársor támadott, de Auer II. révén az AMTE szerezte meg a vezetést, amelyet az Unirea csak Lázár öngóljával tudott egyenlíteni. Bíró: Steinhübel.

Kinizsi—Glória CFR 3:1 (1:0). Szép játék után győzött a Kinizsi, noha a Glória CFR erős ellenfél volt. A Kinizsi góljait Tánzer és Matek, a Glória CFR gólját Szabó, rugta. Bíró: Markovits.

Csicserin Franciaországba megy.

Páris. Herroit szenátor, aki most tért vissza Szovjetországból, ahol gazdasági tárgyalásokat folytatott, a sajtó képviselőinek a következőket mondotta utjáról: „Csicserin a lyoni vásáron, amelynek Oroszországra nézve igen nagy jelentősége van, személyesen fog megjelenni. Az orosz-francia tárgyalásokról ki kell jelentenem, hogy Oroszország Franciaországhoz most éppen olyan örömet közeledik, mint tette azt II. Miklós cár uralkodása idején

HIREK.

Rablók megtámadtak egy vonatot.

BUCURESTI. A 975. számú személyvonatot, amely a Bucuresti-Ghica-voda utvonalon haladt, Rujev és Marasesti állomások között rablók támadták meg. A postakocsit hamar elfoglalták és a kocsit vezetőjét megölték. A segítségére siető másik két alkalmazottat harc képtelenné tették. Majd gyorsan feltörték a postakocsi pénzes ládáját és azt teljesen kifosztották. A rablóknak nyoma vesztett. A rendőrség erélyes nyomozást indított a vakmerő rablók kézrekerítésére. (Rador.)

— A kiutasítások visszavonása. Bucuresti. Sándor József képviselő felkereste Vaitoianu belügyminisztert, akitől sürgős intézkedést kért a kiutasítások ügyében. Vaitoianu miniszter közölte vele, hogy a sziguranacánál tegyen lépéseket a kiutasítások ügyében. A képviselő személyesen vitte el a belügyminiszter rendeletét a központi szigurancahoz, ahol megtették a szükséges lépéseket a kiutasítások visszavonására. (Rador.)

— Tüntetés Kolozsvárott. Cluj (Kolozsvár.) Tegnap este a király koronázásának második napján nagy ünnepségek voltak Clujon (Kolozsváron), amely alkalommal az egyetemi diákok kivonultak a Patria szerkesztőség elé, ahol tüntetéseket rendeztek a kormány ellen és a nemzeti párt mellett. A tüntetésen semmi inzultus nem történt. (Rador.)

— Kepes Ármint bucsúja. Kedves és megható bucsuestélyt tartottak tegnap este a Fehér Kereszt gyémánt termében Kepes Ármint tiszteletére volt növendékei, kartársai és jóismerősei. Régi diákok, leányok és asszonyok is összegyűltek ez alkalommal, hogy a távozó iskolaigazgatóhoz való meleg ragaszkodásukat kifejezzék. Mintegy hatvanan jöttek el azok, akiknek a bucsuestélyről tudomásuk volt és szeretettel vették körül Kepes Ármint, aki holnap, szerdán délután öt órakor induló vonattal utazik Budapestre. A jelenlevők megtették, hogy még a vasútállomásra is elmennek holnap, hogy a távozóval még egyszer kezet szoríthassanak. A kedélyes társaság alatt Aufricht Rudolf megkapó szavakkal a volt tanuló nevében mondott szép bucsuzó beszédet, amelyet Kepes Ármint megható hangon köszönt meg. Majd tanártársa, dr. Krenner Miklós emelkedett szóra. A gyakorlott szónok lendületes beszéde egy fájó panasz volt és könyekig megindította a hallgatókat. A vacsorát tánc követte és egész a reggeli órákig együtt maradt az intim társaság. Az aradi női felső kereskedelmi iskola távozó igazgatójától dr. Barabás Béla Arad magyarsága nevében meleg hangú levélben bucsuzott el.

— Átutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— A berlini véres tüntetés. Berlin. Az Achtuhrblatt jelentése szerint a kommunisták válaszul a vasárnap történt kommunisták letartóztatásokra általános sztrájkot akarnak rendezni, hogy ezzel a baloldali radikális munkásságot a kormány ellen mozgósítsák. A kommunistavezetők közül összesen nyolcvan tartóztatott le a berlini rendőrség.

Nines magyar emigráció. Bethlen magyar miniszterelnök nyilatkozata.

BUDAPEST. Egy hírlapíró beszélgetést folytatott gróf Bethlen István magyar miniszterelnökkel az aktuális kérdésekről. A hírlapírónak arra a kérdésére, hogy mi a véleménye az utódállamokban élő és ott magyarellenes akciót kifejtő emigránsok hazatéréséről, gróf Bethlen a következőket válaszolta:

— Ebben a kérdésben már több ízben volt alkalmam kifejtetni állás pontomat, nemcsak a sajtóban, hanem a parlamentben is. Itt mindenekelőtt a fogalmak tisztázására van szükség. Mi emigránsokat nem ismerünk. A magyar történelemnek voltak emigránsai, ezek a magyarok azonban abban excelláltak, hogy nemzetük híret, nevét a külföld közvéleménye előtt felemeljék s hazájuknak becsületet szerezzenek. Ezek lelkes hazafiak voltak, akiket a nemzeti elnyomatás sötét korszakai dobtak ki a keserű honatalanságba. Azok az egyének viszont, akik ma emigránsoknak nevezik magukat és úgy a messzi külföldön, mint az utódállamokban a legkárhózasabb munkásságot fejtik ki és erősen akadályozzák a magyarság kulturális és politikai érvényesülését, folytonosan zavart és nyugtalanságot keltenek az elemek a nemzeti érzés száműzöttjei.

— Megjelent az amnesztia-rendelet. Bucuresti. A Monitorul Oficial mai száma közli az amnesztia-dekrétumot, amely szerint amnesztiaiban részesülnek az összes sajtódeliktumok, politikai deliktumok, valamint az 1918-ban Erdélyben a román állam egysége ellen elkövetett bűncselekmények. Az utlevéltörvény áthágása, a határmenti katonai parancsnokságok parancsainak megszegése is kegyelemben részesül. (Rador.)

— Lloyd George-ot menesztik. London. Az Observer írja, hogy az angol parlament azonnali feloszlata és az új választásoknak november elsejére való kiírása minden percen várható. Az az általános feltevése, hogy Lloyd George legutóbbi beszédében a legközelebbi napokban való lemondására célzott. Lloyd George lemondását az unionisták kitörő örömmel fogadják. A Westminster Gazette miközben Lloyd George legutóbbi beszédét fejtegeti, megjegyzi, hogy az a beszéd olyan politikai beszéd volt, aki már elérkezett pályája végéhez. A Times kijelenti, hogy a miniszterelnök politikájának bírálataira nem adott érdemleges választ. A Morningpost hangsúlyozza, hogy a miniszterelnök mielőbbi lemondása feltétlenül szükséges. A Daily Herald Lloyd George magatartását illojálisnak jelenti ki.

— Betegség miatt a halálba. Ma délelőtt jelentették a rendőrségnek, hogy Lammert Ferencné Teleky-utca 11. számú ház alatti lakos öngyilkosságot követett el. Az ügyeletes rendőrtiszt és tiszt orvos mentek ki a helyszínre és megállapították, hogy Lammertné egy ruhaszártó kötélre felakasztotta magát és mire hozzá-

sőt egyáltalán nem száműzöttek, Magyarországon egyébként sincs száműzési törvény, ide mindenki szabadon visszatérhet. Természetesen más kérdés az, hogy következő el az u. n. emigráns olyan cselekedetet, amely a magyar törvényekbe ütközik és joggal tarthat e attól, hogy ezért az illetékes hatóságok visszatérése esetén felelősségre vonhatják majd. Én azt hiszem, hogy az emigránsok nagy része ebbe a kategóriába tartozik, s az ő hazatérésüknek legfőbb akadálya nem a kormány tiltó rendelkezése, hanem a lelkiismeretfurdalás és a büntetéstől való félelem. Ennek az egész problémának különben sincs már meg az a jelentősége, amit főként maguk az emigránsok szeretnének tulajdonítani neki. Ha kezdetben volt is a Bécsből irányított rágalmozási kampánynak valamelyes eredménye és jelentősége, ma már elmondhatjuk, főként Magyarországnak a népszövetségbe való felvétele után, hogy teljesen hitelét veszítette és az egész akcióról bebizonyult, hogy sztereotip hazugságok gépies ismétlése csupán. Az emigráció alélt vergődését ma már hidegen és közömbösen szemléli a magyar közvélemény.

tartozói észrevették, már kiszenvették. Tettét gyógyíthatatlan betegségre miatt követte el.

— Ismét vasuti szerencsétlenség. Bucuresti. Adjud állomáson a Cernovici felé haladó tehervonat beleszaladt egy személyvonatba. A karambolnak sok halottja és sok sebesültje van. A vasuti szerencsétlenségről eddig nem érkezett részletes jelentés. (Rador.)

— A teplitzi sakkverseny. Budapest. A teplitzi sakkturna állása az utolsóelőtti fordulón a következő: Réthy, Tartakower, Spielmann, Tarasch, Samisch és Wolf 5, Maróczy és Treybal 4 és fél, Mieses 4, Johner 3 és fél egység.

— Bolgár háborús miniszterek a néptörvényszék előtt. Szófia. A szobranje hosszas vita után megszavazta azt a törvényt, amelynek értelmében néptörvényszék elé állítják a háborús kormányok minisztereit. A javaslat mellett szavaztak az agráriusok és a kommunisták.

— Rothadt szőlőből sajtolt vagy romlott bor megjavítható, ha azt kálium-metabisulfittal kezeljük, amely a mustot megjavítja és a bort kideríti. Az egészségügyi felügyelőség által engedélyezve. Kapható Aradon Dumitru N. Anastasiu cégnél, Bul. Regele Ferdinand (Boros Beritét) 1a.

— Orvosi hír. Dr. Krepil János fogorvos németországi tanulmányutjáról visszatért és rendeléseit Piata Avram Jancu (Szabadság-tér) 20. alatt ismét megkezdte.

— Minden gyermek kérje meg szülőit, hogy vasárnap vigyék el a mese-délutánra. Enek, számos tánc, szindarab, két pompás mese és élő-kép fog a kicsinyeknek és nagyoknak egyaránt kedves szórakozást

nyújtani. Jegyek előre Schirhag cégnél kaphatók. Kedd d. u. 5 óra: a Kulturpalota nagytermében.

LEGUJABB.

A magyarországi drágaság.

BUDAPEST. A péntekre összehívott nemzetgyűlés ülésén a szociálisták határozati javaslatot fognak benyújtani a drágaság ellen. Az ellenzék körében úgy hírlik, hogy a kormány a közrend fokozottabb biztosítására új törvényt tervez, amely szabályozza a jelentkező kötelezettséget, a menekültek beköltözését és az internálás megszűnése folytán a dologházba való utalást. Állítólag ugyanezen törvény intézkedik arról, hogy az állami szervezeteknél megakadályozzák az osztály, a nemzetiség és a felekezetek elleni gyűlölködések szítását.

BUDAPEST. A magyar főváros törvényhatósági bizottságának legközelebbi közgyűlésén állást foglalnak az állatkivitel ellen, amiben a drágaság egyik főokát látják. Budapesten ma a tej literjének árát 56 koronára emelték.

A magyar-cseh tárgyalások.

BUDAPEST. Ma délelőtt kezdődtek meg a külügyminiszteriumban a magyar-cseh gazdasági tanácskozások. A mai tanácskozás csak formai volt, a tulajdonképeni konferencia csak hoinap kezdődik.

Apponyi a gazdasági összeköttetésről.

BUDAPEST. Ma kezdődött meg a Cobden-szövetségek első ülése. Az elnöki megnyitó után gróf Apponyi Albert szólalt fel. A világ és Európa betegségének két oka van, mondotta, az egyik a háború, a másik a béke. Ezután a békeszerződés káros gazdasági következményeit fejtegette. Minthogy a baj általános közös erővel kell kilábolni a szerencsétlen helyzetből. Beszélt ezután a szomszédos államokkal való rendszeres gazdasági összeköttetés nehézségeiről. A szomszédállamoknak Magyarország irányában tanúsított gazdasági politikáit bizalmatlanság vezérli. Ezután Shoffield lord a konferencia jelentőségét méltatta. Majd Malleskovics Sándor tartott előadást.

Általános hadkötelezettség Oroszországban

Berlin. Szovjetoroszországban kihirdették az általános hadkötelezettségről szóló törvényt, amelynek hatálya a szovjet-föderációhoz tartozó valamennyi államra kiterjed. A törvény szerint minden huszadik életévét elért szovjetállampolgár hadköteles. Akikre régi társadalmi helyzetük miatt, származásuk vagy a szovjettal szemben tanúsított ellenséges magatartás miatt nem lehet fegyvert bízni, azok katonai kötelezettségüknek különleges szabályok szerint tesznek eleget. A törvény szerint a szolgálati idő, a gyalogságnál és a tüzérségnél másfél év, a lovasságnál két és fél év, a szovjettengerészetnél pedig négy és fél év. A katonai kötelezettség a negyvenedik életévig tart.

A görögök megkezdték Trácia kiürítését.

PARIS. Athéni jelentés szerint a tráciai görög hadsereg parancsnoka közölte, hogy a francia vasúttársaságnak nincsen elegendő kocsija és mozdonya a csapatszállításra és ezért a kiürítés nem hajtható végre a megállapított időben. A görögök vasárnap éjszaka kezdték meg Keletrácia kiürítését. Helyükbe angol csapatok vonultak fel. A lakosság ezerszámra menekül. A török csapatokat Izmidből és a csanaki zónából visszavonták. A görögök megkezdték Drinápoly kiürítését.

Ausztria sorsa.

BÉCS. Ma érkeznek meg a népszövetség kiküldöttjei, hogy Ausztria pénzügyi reformjait megvitassák. A Kormány nagy gondot okoz, hogy miképpen tegye az állami üzemeket jövedelmezővé és az államvasutak növekvő deficitje. Még jövedelemszaporulat mellett is 50 millió aranykoronára van szüksége a kormánynak, hogy a feltétlenül szükséges kiadásokat fedezni tudja. A kormány a nemzeti tanácstól fogja kérni annak engedélyezését, hogy ezt az összeget kölcsönútján teremtesse elő. Az osztrák államvasutak üzemi hiánya jelenleg két billió osztrák korona.

E hó végéig átadják egész Thráciát.

PARIS. Kelethráciának a görög csapatok által való kiürítése zavartalanul folyik úgy, hogy remélhető, hogy a szövetséges csapatok az első zónát péntekig megszállhatják. A második zónát, amely Rodostót, Lüleburgast és Drinápolyt is magába foglalja huszonötödikéig, az utolsó részt pedig október harmincadikáig szállják meg. A görögök helyébe bevonuló francia csapatokat parancsnokságot, hogy hagyjanak fel a kiürítés halogatásával és figyelmükbe ajánlotta, hogy kivonuláskor kíméljék meg Szelim szultán mecsetjét, amely egy régi építőművész mesterműve.

A gyulafehérvári koronázás a magyar nemzetgyűlésen

(Andrássyék sehova sem csatlakoznak.)

BUDAPEST. Szilágyi Lajos a Budapesti Hírlapban nyilatkozott és kijelentette, hogy a nemzetgyűlés pénteki ülésén napirend előtt fog felszólalni és felszólalásában a gyulafehérvári koronázásról fog beszélni. Beszédében ismertetni fogja az erdélyi román nemzet párt kiáltványát is.

BUDAPEST. Gróf Andrássy Gyula tiszadobi birtokáról ma Budapestre érkezett és rögtön tanácskozássra hívta össze a pártjából politikusokat. Andrássy környezetéből azt közlik a sajtóval, hogy az Andrássy-párt csütfőtök esti értekezletén fog foglalkozni a keresztény koncentrációval és a liberális ellenzékkel szemben elfoglalandó állásponttal. Bizonyossra veszik, hogy az Andrássy-párt egyik új alakuláshoz sem csatlakozik, de éppen úgy, mint a kormánypárt, a párt tagjainak tetszésére bizza, hogy csatlakoznak-e a fajvédelmi koncentrációhoz. A liberális blokkhoz a párt tagjai közül eddig csak Raabovszky István csatlakozott.

Középeurópa gazdasági konszolidációja.

(Magyarország nem lép be a kisantantba.)

Államférfiak és felelőtlen politikusok sokszor nyilatkoztak Európa gazdasági konszolidációjáról. A mostani zürzavaros gazdasági viszonyok között ez a téma sokáig nem veszté el aktualitását. Eppen ezért érdekesnek tartjuk leközelni gróf Bethlen István magyar miniszterelnöknek ebben a kérdésben egy hírlapíró előtt tett nyilatkozatát. A magyar miniszterelnök nyilatkozata így hangzik:

— Kölcsönös bizalomra van szükség. Addig, amíg Középeurópa államai nem tudnak szakítani a régi háborús ideológiával, amíg gazdasági elhatározásaikban is pillanatnyi hangulatoktól irányítják magukat, addig nem sok kilátás van rá, hogy a békemű, a melyet a győzők megajándékoztak a világot, élettel és reális tartalommal telhessék meg. Magyarország elég érthetően és világosan tudomására hozta a világnak hogy akar is, tud is gazdasági relációkat teremteni és fenntartani. A kellő visszhangra máig is hiába várunk. Kezdeményező lépések

ujabban is történtek, konkrét eredmények azonban ezideig nincsenek. Konszolidációról komolyan csak akkor lehet majd beszélni, ha az összes államok kilépnek merev elzárkózottságukból, leomlanak a kulturális és gazdasági válaszfalak és a nemzeti kisebbségek politikai, kulturális és vallási szabadsága többé semminemű kívánni valót nem hagy hátra.

A hírlapírónak arra a kérdésére, igazak-e azok a hírek, hogy Magyarország belép a kisantantba gróf Bethlen így válaszolt:

— Ez annál is kevésbé lehetséges, mert hiszen a kisantant éppen Magyarország ellen alakult meg s így természetesen Magyarországnak ebben a szövetségben nem sok keresnivalója lenne. Magyarország különben is békét akar s minden életenergiáját arra fordítja, hogy belsőleg megerősödjék és komoly értéket emelő tagja legyen az európai népek kulturális közösségnek.

Adókiivetés ügyvédi képviselő nélkül.

(Az aradi ügyvédi kamara álláspontja.)

Az Aradi Közlöny egyik legutóbbi száma hosszabb cikkben foglalkozott a pénzügyminisztérium új adótervével, amely szerint a 20 ezer leles jövedelmeken felül a hat százalékos adón kívül külön jövedelmi adót is behajt a pénzügyi kormány. Ebben az ügyben kérdeztük meg a múlt héten is Margineanu Titusz aradi pénzügyigazgatót, aki kijelentette, hogy a Titulescu-féle törvény két paragrafusán kívül a régi magyar rendeletek vannak érvényben.

Ezzel kapcsolatosan mai számunk más helyen foglalkozunk az adóegyezkedési és az adókiivetési tárgyalások meritumával, amelynél szembevetendő az az új jelenség, hogy a miniszteri rendelet értelmében sem az egyezkedési tárgyalásoknál, sem az adókiivetési tárgyalásoknál ügyvéd nem képviselheti az adózó teket. Arra vonatkozólag, hogy mi az ügyvédi Kamara álláspontja a miniszteri rendelet ügyében, az Aradi Közlöny munkatársa ma megkérdezte dr. Schütz Henriket, az aradi ügyvédi kamara titkárát. Dr. Schütz Henrik érdeklődésünkre a következőket felelte:

— Azt, hogy a teket az egyezkedési és adókiivetési tárgyalásoknál ügyvéd nem képviselheti, a Titulescu-féle adótörvény mondja ki. A tekek egyedül való tárgyalása, illetve adóügyekben való személyes eljárása azonban ennek a törvénynek az értelmében is csupán az első fórumra vonatkozik. További fórumokon megmarad a régi magyar törvény intézkedése, a mely szerint mindkét fajta tárgyalásnál helye van az ügyvédi képviselőnek. Miután legális rendelkezésekről van szó, amely lételes törvény keretében intézkedik, természetes, hogy az ügyvédi kamara ebben az ügyben állásfoglalása nem lehet, csupán arról van szó hogy az ügyvédek a törvény keretén belül engedélyezett szerepüket a megváltozott viszonyokhoz mérten is betölthessék.

vény keretében intézkedik, természetes, hogy az ügyvédi kamara ebben az ügyben állásfoglalása nem lehet, csupán arról van szó hogy az ügyvédek a törvény keretén belül engedélyezett szerepüket a megváltozott viszonyokhoz mérten is betölthessék.

Irodalom, művészet

Heti műsor:

Szerdán: Bohémek, Grozavescu Traian fellépésével. B) bérlet. Csütfőtök este fél 8 órakor: Csituly szivem, este 10 órakor: Orfeusz a pokolban, bérletszünet. Péntek: Pacsirta, új betanulással. A) bérlet. Szombat: Pacsirta, B) bérlet. Vasárnap délután: Luxemburg grófja. Este: Falurossza, C) bérlet. Barics Gyula vendégtájkával.

A színházi iroda hírei. Grozavescu Traian, a bucaresti Opera nagynevű tenoristája szerdán este a Bohémekben lép fel az aradi színházban. Mimi szerepét Halmos Mici énekli. Az előadás érdekességét emeli, hogy Róna Dezső is fellép. Jegyek elővételben a városi színház pénztáránál kaphatók. — Csak félhét nézhetik végig a színház csütfőtök esti első előadását. Fél nyolc órai kezdettel a múlt héten bemutatott francia vígjáték, a Csituly szivem kerül színre. Ugyanez este tíz órai kezdettel még egy előadást tart a színház s a múlt hét legszenzációsabb darabját, az Orfeusz a pokolban-t adják elő. A szerda esti előadás premier rendezésben és szereposztásban kerül színre. — Lehár repris lesz péntek este az aradi színházban. A legmelódikusabb Lehár-operett, a Pacsirta elevenedik meg hosszú idő után az aradi színház színpadán. Évekkel ezelőtt került a darab színre Aradon, akkor a közönség nagy szeretettel fogadta. Teljesen új szereposztásban kerül színre a Pacsirta s a rendezés is sok megújítást fog hozni a közönségnek.

Galetta Ferenc alakítja a darab férfi főszerepét, Horváth Mici a női főszerepet fogja kreálni s Balogh Böske, a nagyszerű táncos szubrett is elsőrangú szerephez fog jutni. A darab vezető szerepeit még Inke Rezső, Selmeczy Mihály, Faludi Károly és Tökés Anny játsszák.

A Rathenau-pör után.

(A közönség zugalódva fogadta az ítéletet.)

LIPCSE. A Rathenau pörben szombaton hozott ítélet meglepte a közönséget. A hallgatóság valósággal felzudult, mikor a törvényszék elnöke kihirdette, hogy a fővádottak 15, illetőleg 8 évi fegyházbüntetést kaptak. Félt volt, hogy az elítélteket meg fogják támadni, mikor a törvényszéki palotából átszállítják őket a szemközti lévő fogházba s ezért Hagen elnök cselhez folyamodott.

A zöld tolonckocsira börtönöröket ültetett, a bakra és a hágcsóra szuronyos fogházöröket állított, de az elítélteket nem kísértette le. A zöld tolonckocsif körülfogta a közönség és hangosan szidalmazta a gyilkosokat, mikor aztán a sokaság elszéledt, a törvényszéki elnök egy hátsó kaputál szuronyos fegyházörök sordala között vitette le az elítélteket egy teherautomobilra s azok baj nélkül kerültek át a fogházba.

Mozi.

„A hindu seregek.” Hatalmas filmszenzáció kerül vasárnap bemutatásra az Apolló színházban. A világ minden nagy városában sorozatos előadásokat ért meg ez a maga nemében páratlanul álló tizenöt felvonásos csodaszép misztériumnak nevezett filmcsoda. Az Apolló színház a közönség kedvéért, a tolongás elkerülése végett már pénteken délután 10—12-ig, d. u. 5—9-ig elővételben adja el a jegyeket külön pénztárnál, tekintettel az előre látható óriási érdeklődésre.

Az Apolló színházban „Mary Murton éjszakája” című hétfelvonásos színmű szerepelt a keddi bemutatón. A darab meseje gazdag ötletes fordulatokban és egyenesen az életből merítette tárgyát. Megismerjük Mary Murton boldog családi életét, a tisztaságért való örökös remegését és multjának fekete árnykait. Mary Murton megszerzi a boldogsághoz való teljes jogát, amikor más embernek az iszonyu bűnét magára vállalja és ez a tette a kálvária igazi útjára taszítja.

„Szent gyűlölet” második része először az Urániában. Ebben több az elevenebb fordulat, az ötletes, kedves humor, ami sohasem téveszti el a hatását, ha a valódi művészet szolgálatában áll. Invenció, pazar színpompa, mozgalmasság tekintetében ez a kép elragadóan gazdag és például a jelmez jelenet és a hajó égése, a pánik kitörése a mámoros emberek között, olyan emberien iszonyu és megrázó volt, amelyet régen nem láttunk színvételű és rendezéskor.

- TÖZSDETÁVIRATOK. -

Zürichi devizajelentések:				Aradi kurzusok:		
Október 17.	Nyitás	Zárlat	Tegnap	Október 17.	Mai	Tegnap
Bucuresti	—	8.42	8.85	Valuták:	—	—
Berlin	0.19	0.18.75	0.18.50	Dollár	168.—	168.—
Newyork	541.50	542.—	541.—	Márka	0.064	0.065
London	—	2406.—	2402.—	Szokol	5.25	5.50
Páris	—	40.81	40.90	Dinár	2.—	2.90
Milano	22.75	22.85	22.77 1/2	Fr. frank	12.20	12.60
Prága	18.—	17.70	18.—	M. korona	0.07 1/2	0.0725
Budapest	0.21.50	0.21.50	0.21.50	Kifizetések:	—	—
Zágráb	2.25	2.35	2.125	Budapest	—	—
Varsó	—	0.055	0.055	Bécs	—	—
Bécs	0.00725	0.0072	0.0072	Berlin	—	—
bélyegz.	—	0.0078	0.0078	Prága	—	—

A budapesti devizaközpont árfolyamai:			Bucuresti kurzusok:		
Október 17.	Mai	Tegnap	Október 17.	Mai	Tegnap
Napoleon	9300	9300	Márka	0.07	—
Dinár	38.80—40.40	88—39.60	Fr. frank	12.35	—
Amsterdam	972—997	972—997	Sv. frank	29.50	—
Bukarest	14.75—15.75	14.75—15.75	Szokol	5.35	—
Kopenhága	—	—	Dinár	2.—	—
Krisztília	—	—	Dollár	162.—	—
London	11150—11450	11150—11450	Osztr. kor.	0.0026	—
Berlin	0.95—1.10	0.95—1.10	M. korona	0.07	—
Milano	105—110	105—110	Kifizetések:	—	—
Páris	190—195	190—195	Páris	12.22	—
Prága	82—85	83—87	London	722.—	—
Stockholm	683—678	683—678	Newyork	163.—	—
Zürich	465—480	465—480	Milano	6.88	—
Bécs	0.034—0.085	0.034—0.085	Zürich	30.—	—
Szofia	14.75—15.75	14.75—15.75	Prága	5.48	—
Zágráb	9.70—10.10	9.50—9.90	Bécs	0.0022	—
Newyork	2500—2575	2500—2575	Berlin	0.06	—
Varsó	0.26—0.28	0.26—0.28	Budapest	0.0695	—

Közgazdaság.

A lei emelkedése.

Bratianu Vintilla pénzügyminiszter kijelentette, hogy sürgősen minden fáradozás a lei mesterséges javítására, mert az Osztrák-Magyar Bank likvidálásából járó 20 millió arany-koronát, ami 600 millió leit tesz ki, néhány napon belül Bucures-tibe hozzák és ez elegendő lesz a lei emelkedéséhez. Tényleg felesleges mindenféle mesterséges árfolyamjavítás, mert tapasztalatból tudjuk, hogy az sohasem tartós és többet árt mint használ. Románia ezidén exportra kerülő terményeinek még kétharmadrésze az országban van és ennek kivitele a bécsi arany mellett szintén emeli majd a lei értékét. A lei mai állása egyébként sem ad okot aggodalomra. Mult év november 18-án törölték Zürichben a bucu-resti kifizetést és az utolsó 3.45-ös árfolyamával szemben a mai jegyzé-te alig 3 ponttal kevesebb, 3.42. Árfolyamkülönbsége egy esztendő alatt alig egynéhány pont és ezzel a két szélső árfolyamával olyan stabilizá-lást mutat, amellyel egyetlen külföldi valuta sem dicsekedhetett az elmúlt esztendő alatt.

A lei ma Párisban is és Zürich-ben is emelkedett. Az utóbbi napok-ban való állandó és fokozatos javu-lása mutatja a lei emelkedő irányza-tát, ami biztató valutánk fejlődésé-re. A dollár, az angol font és a ju-goszláv korona ért el jelentősebb ja-vulást Zürichben, míg a cseh szokol ára ismételtén alább szállott. Aradon csak a dollár és magyar korona tar-totta meg tegnapi árát. A gyenge magánforgalomban a márkát hat és fél baniért kínálták. A budapesti ér-téktőzsdé irányzata ma ellanyhut. A szilárdan induló üzlet később hirtelen baissere fordult, mert a buda-pesti bankok a lombard-hiteleket erő-sen megszorították. A zárlatig azon-ban ismét bizakodóbbá vált a han-gulat és a nagy kilengések némileg enyhültek.

Budapesti értéktőzsdényítés (ok-tóber 17.) Salgó 66000, Rima 14000, Déli vasut 8500, Kőszén 146000, Ál-lamvasut 37000, Cukor 152000, Na-sici 65000, Ganz-Danubius 730000.

Budapesti értéktőzsdézárlat (ok-tóber 17.) Magyar hitel 8500, Osz-trák hitel 1350, Salgó 66500, Rima 13850, Déli vasut 8800, Államvasut 35500, Kohó 47500, Atlantika 6650, Ganz-Danubius 690000, Kőszén 142000, Papir 5200, Nasici 65000, Slavónia 4200, Országos fa 3500, Földhitel 6600, Viktória 56000, Ke-reskedelmi hitel 1000, Kereskedelmi bank 24200, Beocsini 5100, Urikány 62500, Láng 13500, Lipták 4800, Schlick 7775, Brassói 27000, Zabo-lai 8250, Baróti 3500, Cukoripar 35000, Klotild 10700, Temesi szesz 18500.

= A francia ipar Szovjetoroszor-szágban. A L'Independance Rou-main tegnapi száma közli az alábbi feltűnést keltő hírt: A mult héten egy tizenöt tagból álló francia ipari szaktekintélyekből álló csoport érke-zett Pétervárra, akik érdekeltséget vállalnak a pétervári gázműveknél. A francia ipari kapacitások egyuttal a francia iparnak Oroszországgal való régi relációt is fel akarják ujítani, hogy kapcsolatot találjanak a francia kapitalizmus ipari vállalatai és az orosz ipar között.

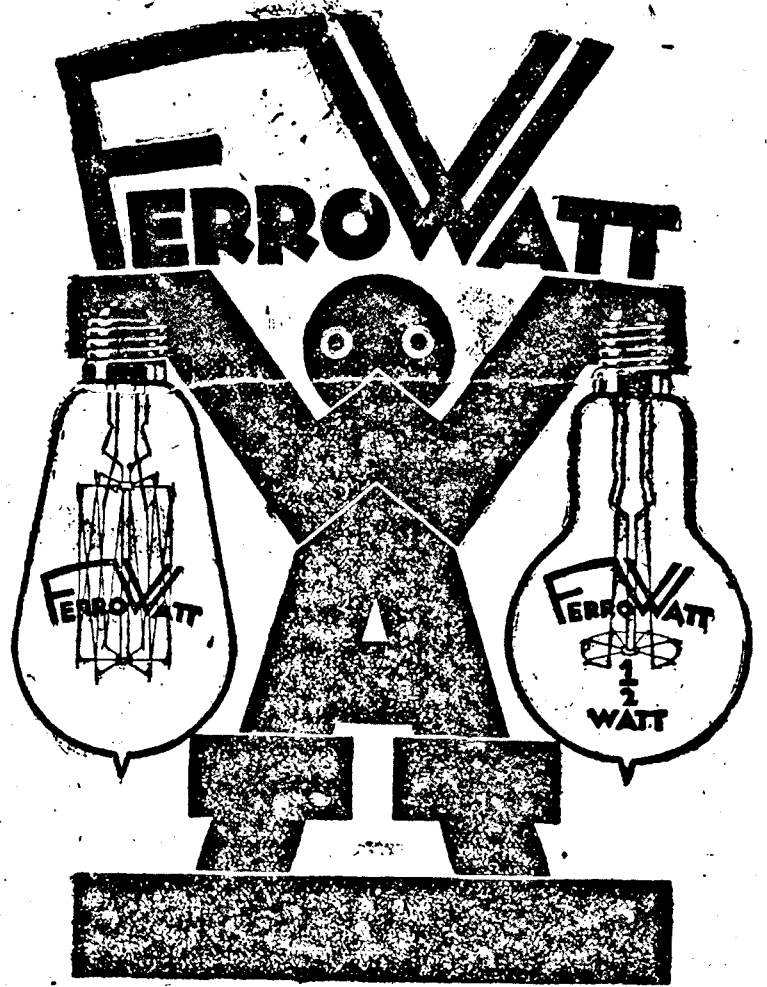
= A kereskedők külföldi tartozá-sai. Bucuresti. A nagybankok érte-kezetet tartottak, a kereskedők kül-földi tartozásainak rendezése tárgyá-ban. Megállapítást nyert, hogy a ro-mániai kereskedők négy milliárd lei-jel tartoznak a külföldnek. Ennek az összegnek a törlesztését a bankok együttesen megosztva vállalták. (Ra-dor.)

Szerkesztői üzenet.

K. I. Arad. Őszi vándorhoz című versét nem közöljük.

A szerkesztésért:
KÁROLY JÓZSEF
felel.

Cenzurat: **Dr. ROMUL MAGER.**

A kváltás-lámpa

Aki takarékoskodni akar, az csak az ilyen félwattos lámpát használja.

Románia
Comisunea Administrativa a Jud. Arad.
Nr. 870—922. C. A.
11 Octomvrie 1922.

Hotăräre.

Comisiunea Administrativă a județului Arad în ședința sa ordina-ză din 11 Octomvrie 1922.

Văzând Ord. Nr. 5892 din 21 August 1922 al Ministerului Luc-rarilor Publice, Direcțiunea Gene-rală a Construcțiilor de Căile Fe-rate, prin care se ordonează pro-cedura de expropriere în favorul Statului a teritoriilor provăzute în proiectele de expropriere al, liniei ferate de Stat Salonta—Chisineu de teritoriul comunelor Nădab, Er-deuș Chisineu, Adea și Misca.

Având în vedere dispozițiunile §-lui 83 și 84 a art. 41 din anul 1881.

Art. I. delegă din sinul co-misiunii pentru efectuarea lucră-rilor de expropriere a teritoriilor necesare pentru construirea Cailor Ferate Salonta-Chisineu o comi-siune, constătătoare din Dr. Eugen Beleş ca presedinte Trifus Gaita, și Iancu Ileana ca membrii și Aron Petruțiu primnotar II. jud. ca notar al comisiunii.

Art. II. Aceasta comisiune se va intruni în ziua de 2 Novembrie 1922. oarele 10-15 la primăria co-munei Nădab și va lua sub des-batere lucrările de expropriere a teritoriilor de pe hotarul comunei Nădab, iar în ziua urmatoare ade-că la oarele 8 și va proceda la lucrările de expropriere a teritori-lor din hotarul comunelor Erdeiș, Chisineu, Adea și Misca.

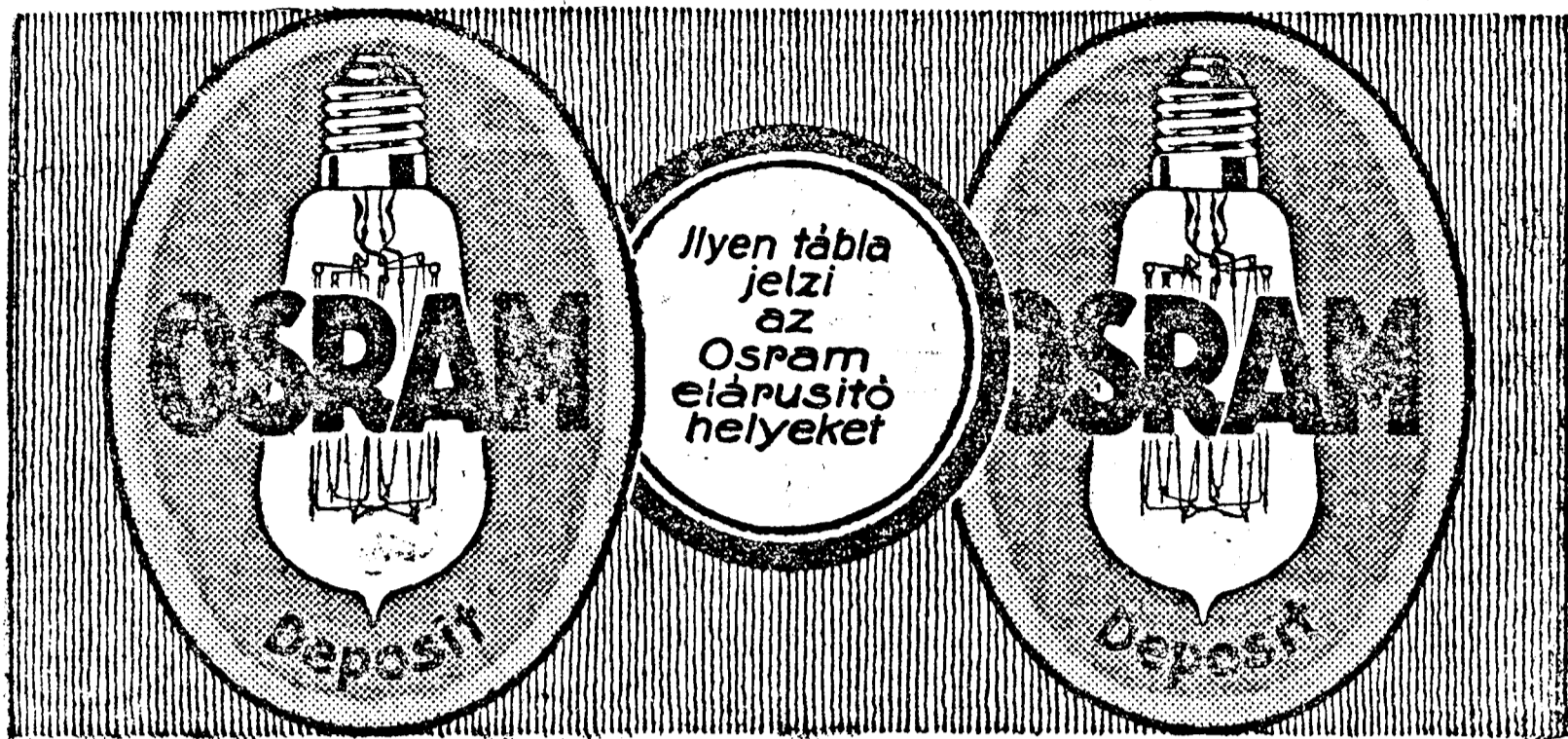
Art. III. Planurile de exprop-riere prin intermediul primpretoru-lui Plasei Chisineu în localurile primariilor comunale respective se vor pune la vederea publică cel pu-țin cu 15 zile înainte de data des-baterii, și despre acestea locuitori comunei prin baterea dobei vor fi incunostințați.

Art. IV. Despre data anchetei și despre punerea la vedere pub-lică a planurilor de expropriere toți cei interesați prin prezenta ho-tăräre, ce se va inmanualor cu do-vada de primire de către primăria comunală, se incunostințeaza cu amendamentul că comisiunea va hotări asupra planului de exprop-riere și în cazul acela dacă dintre interesați nu se va prezenta nici unul la desbatere.

Art. V. Aceasta hotăräre se va publica odată în Gazeta Oficială a jud. Arad și de trei ori în trei numeri consecutivi în ziarul din Arad „Aradi Közölny” și se co-munică cu:

1. Dr. Eugen Beleş subprefect.
2. Trifu Gaita, inginer Arad.
3. Aron Petruțiu, primnotar II. jud.
4. Iancu Ileana inginer Arad.
5. inginer Ioan Cotartă șeful Diviziei de construcție a liniei fe-rate Salonta-Chisineu ca delegat al Ministerul lucrărilor Public.
6. Primpretorul plasei Chisineu spre a dispăra afisarea proiectelor inmanuarea hotararei cătra cei in-teresați și publicarea datei și lo-cului desbaterilor în comunele in-teresate.

Prefect: **Dr. Beleş.**

Utlevelekre vizumot 55.— Leier legpontosabban leggyorsabban a „Kelet” hirlapiroda szerez

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéssel ára 1 leu.

Vastagabb betűvel 2 leu.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni!

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 10 leu.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

MELYIK urlembert segítsen ki egy bar-na özvegyet sürgősen 800 leuel, kölcsönképpen rövid időre. Választ „Hálás le-szek” jellegre a Közlöny kiadóhivatalába kérek. 4974

Alkalmazás.

NOUS CHERCHONS UNE GOUVERNANTE cultivée et moyen âgeé, chez une fille adulte La science parfait de la langue Française est nécessaire. Ce, qui enstruit le piano et la langue Anglaise, sera intéresser en avantage. Les offer-tes avec les prétentions sous le devise „Cultivée” sont envoyer dans l'admi-nistration d' „Aradi Közlöny” Arad. 5000

MODERN lámpaernyők készítését ol-csón vállalok. Cím a kiadóban. 18725

Vétel és eladás.

MOSDÓSZEKRENY fényezett és egy asztal eladó Bettelheim, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 2. 4976

„COMISSIO” bizományi üzlet Fischer Elis palotában megnyit. Bizományba vesz mindennemű ingóságokat, butorokat, berendezési tárgyakat, szőrméket, fémerneműt. Eladásra ajánl: egy szalon garnitúra komplett hálószobát 7500 leierért, egy komplett orvosi rendelő szobát, asztalokat, bőrszékeket, bőröndöt, egy kavés 12 személyes kézimunka abroszt szalvétákkal s mindenféle tárgya-kat. 4972

GRAMMOFON, óriási nagyságu, kitünő hangu, 60 nagy Odeon és fonotipia (mű-vész) lemezekkel eladó. Bettelheim, Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 2. 4975

VASHORDÓK 200—800 literig, új tár-esás darálómalom erőhajtásra kaphatók Str. Coșbuc (Wesselényi-utca) 48. 4970

FÉRFI TÉLIKABÁT teljesen jókarban, középtermetre eladó. Cím a kiadóhiva-talban. 4973

COMPLETT gőzhajtásos. Alpha separá-toros telcsarnok szabad kézből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4970

PHÖNIX PALMA eladó Strada Horia (Széchenyi-utca) 2. 4971

NYERSBORKÖVET veszek min-den mennyiségben Irom Arnold Arad, Str Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) 89. sz. 10658

EBÉDLŐ PERZSA 29.000, ebédlő samír-na 22.000, Salon Artistique (Fischer-Eliz-palota.) 12021

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmírnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árrban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11896

VEHET, ELADHAT, CSERÉLNETI Mű-tárgyak, szobrok, szőnyegek, porcellán ritkaságok, antik butorok kiállításra. Szép művészeti Szalon. Ortutay-palota. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. 11911

STAR, ELITE, PÁRISI 'ALBUM stb. öszi divatlapok Kerpelnél. — Ugyanott 20.000 kötet könyv félárban kiadásittatik. 12686

Üzletek.

SZATÓCSÜZLET korcsmágvai, szép la-kással, parkettás szobák) raktárhelyi-séggel, (az üzlet és korcsma 20 éve áll fenn) teljes berendezéssel és felszerelés-sel igen olcsón eladó és átvehető. Bettelheim Piața Imperatul Traian (Attila-tér) 2. 4977

Különbéle.

FŐPÓSTÁVAL szemben egy nagy pince azonnal kiadó. Cím a kiadóban. 4981

Aranyat, legmagasabb áron Ezüstöt, vásárol a Juvéliea, Brillánst, ókszergyár részére

WALDMANN I.

Ókszerész, ARAD, 4744

Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 14.

BRILLIANS KÖVEKET,

ARANY ES EZUST TARGYAKAT

legmagasabb áron vesz: 11896

HIRSCH JENO órás és ókszerész Str. Metlan (Föray-utca).

UNDERWOOD

írógépek megerkeztek. Használt író-gépek és legfinomabb tsekkellékek nagy raktára. 1146

szakszerű javító amely. Írásmunkák, fordítások, sokszorosítás.

Bodnár József írógépváltatónál, a főpóstával szemben

UTLEVELEK

ÉS ISKOLAKÖNYVEK
GYORS ES CSINOS
BEKÖTESET
OLCSÓN
VALLALJA

AZ

ARADI KOZLÖNY
KÖNYVKÖTESETE

„Mercur”

Kereskedelmi és Mezőgazdasági R. Z.

Textilosztálya

Arad

Bohus-palota,
Apolló-mozi mellett.

Kereskedők részére legolcsóbb bevásárlási forrás.

4801